

Any I.

Olot 30 de Novembre de 1899.

L'Olotí

(SEGONA ÈPOCA)

SURTIRÀ CADA DIJOURS.

PERA SUSCRIPCIONS Y ANUNCIS

dirigirse à la

Imp. de Narcís Planadevall, Sant Esteve, 29.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Un any... .. 5'00 pessetas.

Un trimestre 1'50 «

Pago adelantat.

NOSTRE PROGRAMA.

May lo catalanisme ha treballat à l'ombra pera arribar a la realisació dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustentà, ben clars y à la llum del sol los va exposar à la Reyna Regent d'Espanya en sa vinguda à Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1892.

Com allavors diguerem, enteném avuy que han de quedar à càrrech del poder central del Estat Espanyol las relacions internacionals, l'exèrcit de mar y terra, las relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, la construcció d'obras públicas de caràcter general, la resolució de totes las cuestiones y conflictes inter-regionals y la formació del presupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions à proporció de sa riquesa; tot ab la organisació corresponent y adequada.

Peró enteném que correspón al Poder regional lo règimen intern de Catalunya, y que ha de constituirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa lligislació y segons sas necessitats y son modo d'esser.

En consecuencia, volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que à Catalunya desempenyin càrrechs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sinó per quant se refereixi à la organisació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls pleits y causas: volém esser àrbitres de nostra administració, ficsant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir à la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris y diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forrosa presti servey tan sols dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d'Espanya: aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; à n' aixó arribarém à no trigar guyre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista» del dia 16 de Mars de 1897.)

CARTAS DESCLOSAS

Sr. D. Pere Vayreda y Olivas.

Benvolgut amic; no poguent parlar de lo que voldríam, perque l'excés de llibertat nos en priva, parlém d'art; aquí tal volta no hi ficaran la grapa, y encara serà perque res hi entenen, que si 'l comprenian, ay dels artistas y dels que 'ls segueixen! L'art es regionalista per tot lo mon, y en tot ell sofriria la persecució mes gran. Prescindint d' aixó, parlarne

una estoneta, fa oblidar la corrupció que 'ns rodeja; com s' hi complau l'esperit en recordar las épocas de la grandesa de Catalunya, admirant objectes que à primera vista semblan insignificants, un petit moble per exemple, un adorno característich de qualsevol estil, que segons D. Pau Milà poden descobrir lo geni d' un poble!

Avuy tinch de dirte quelcom d' una gabia artistica; del coronament del rellotge de la iglesia del Tura, obra mestre del art de forjar, restaurada no se perque, deu esser per art d' encantament, pero restaurada, y ben

restaurada, lo que vol dir que s' tracta d' una especie de miracle, d' un succés extraordinari, en aquest gènere de matèria, donadas las circumstancies y corrents de fa més de vinticinch anys en aquesta vila y altres que s' hi semblan.

Ací ja no s' restaura res; si existeix quelcom que parli à l' ànima, se crema, se ven, ó s' empastifa per mans barroheras. Lo qui ha restaurat la gabia del rellotge del Tura, fins ha tingut lo criteri de pintarla à l' oli de color de ferro, y aixó diràs, que te de extrany? Res, al còntari, es molt natural, pero ací las obras de ferro se pintan de blanch, de groch, de color de fusta. Jo he vist un campanar durant molts anys ab lo barret pintat de miní, tant sobtat y llampant com l' ànima del que tingué tal idea, y encara que 'l barret no era pas de ferro, pots formarte idea de com anirian y de com van las cosas d' aquella iglesia. Una trona admirable, de fusta tallada, plena d' alts relleus, ab los plans atestats de miniaturas al trenp, d' un sabor extraordinari, d' un gust delicadíssim, una obra en fi, digna de figurar en lo millor museu, la he vista pintar de blanch, volguent semblar de marbre, y transformarla en l' espay d' un dia en una cosa insoportable.

Pero anem al objecte d' aquesta carta, que de cosas com las que acabo de referir ne se á dotzenas y á centas.

Forma la gabia del rellotge del Tura, no se si t' hi has fixat, un exemple de Progressió dels mes típics de la época del barroquisme, (nosaltres ne dihem barroquisme, lo que 'n diràn d' aquí à cent anys no ho sabem). Allà l' artista del poble, un manyà de Olot qual nom se ignora, al menos jo no 'l se, prengué per tema quatre branques que arrencan d' un quadrat, van pujant y van cloguentse, formant

la cúpula que cubreix la campana de las horas. No arriban à clourers completament; son apretadas per grossa anella, com quatre arbres tendres que fossen lligats y apretats à certa altitut, y en aquell punt com seria molt natural, brotarian ab tota la forsa. Donchs aquí l' artista desenrotllá per part de fora, graciosas y elegantíssimas espirals que s' caragolan las unas en curbas artísticas y proporcionadas, y las otras se rompen sobtadament y d' una manera lògica, omplint l' espay que 'l decorador s' havia proposat omplir y donant al conjunt que tanca la campana de las horas una cosa agradable, movimentada y plena d' art.

Las branques casi juntadas per fortuna anella de ferro, deixan la campana de las horas y segueixen lo moviment de Progressió, pero al sortir de la lligadura tornan desenrotllarse per part de fora, imitant l' impuls de la naturalesa, y l' artista torna cloure las fentlashi formar una lira plena de mohiment pera equibrir la campana dels quarts. En aquest punt no acaba la composició, sino que surten de las branques otras espirals ja mes petites pero proporcionadas, que forman com una corona que sosté una bola elegant y adecuada, al cim de la qual hi ha plantada la creu ab sa bandera.

Donarte idea completa de la lògica y elegancia d' aquesta obra, no es pas possible en una carta, haurias de vèurerla de aprop, ó possehirne un bon dibuix, que te l' enviaré quan pugui.

Quan se construhia 'l rellotge del Tura encara 'ls manyans tenian rahó personal y sentiment del art, si las màquines han engrandit lo poder del home, permetentli ab mes facilitat lo domini dels elements, han contribuít à ferli perdre 'l bon gust y la originalitat; han esborronat las industrias

del art del poble, majorment del forador, que ha sofert ab las novas transformacions crisis d'agonia. Avuy nos ho vénen tot bo y fet, altars de ferro, balcones, estatuetas, capellas per tots los gustos y capritxos, pero tot lu imprés lo sagell d' una época sens anima, d' una temporada anémica y prosaica.

Era una cosa semblant la gabia del rellotje de Sant Esteve, jo me 'n recordo com si la vegés quaranta anys enrera, pero en aquella torre y en aquella iglesia, los progressistas hi han ramenat molt, y han destruhit ab motiu de defensarse dels carlins, retxas y obras de ferro admirables, com ho haurian fet los carlins trobantse en cas semblant, puig en materias d' art tan respectáren los uns com los altres.

Ara aquell campanar termina d' una manera que fa llástima; sembla un gegant sense casco, ún home pelat del cap, un colós enutjat perque li fan unas *botinas* que no son de la moda del temps en que 'l vestiren.

¿A qui 's deu la restauració del rellotje del Tura? No pot ser á altra persona que al Sr. Saderra, que n' es obrer y dels pochos que comprenen en cosas d' art. Jo 'l felicito per haber fet obra tan bona, perque durará cent anys més l' exemplar raro d' ornamentació del passat sigle, pel bon exemple que ha donat, que si tingués imitadors, las generacions que vindrán podrian dir que en la confusió espantable, en la destrucció general de tot lo que 'ns caracterisava y 'ns donava fesonomia propia, hi havia encare gent que pensava ab el cap, gent que sentia, gent entussiasta per las arts del poble, gent que protestava contra la devastació de lo poétich, de lo artístich, de lo que enlayrava en altre temps l' ánima de las masses.

Lo procés que 'ús formi la primera

generació que vinga després de nosaltres tocant á las cosas d' arqueologia y d' art popular, serà terrible, molt més terrible que tocant á la politica y á la moral, ja ho compréns perque, no vull insistir en las causas, be massa las sabem, los museus de Vich y de Girona dirán més clar y més alt lo que ha passat y passa encara, que todas las historias y tots los que escribim sobre 'l particular.

Oh! prou parlaria sobre aquella carta en que 'm fas caure l' ánima als peus, pero la materia es delicada, guardemho per mes tart.

Joseph Berga.

Fracments edificants

DE LA

Historia d' Espanya.

Parla 'l Bisbe de Chiapa, lo célebre P. Las Casas, que durant algún temps s' ha tingut per exagerat, però ara segons documents que 's van descobrir cada dia, se veu que encara 's deixá al tinter la meytat de las cosas.

Ho posém en lo mateix castellá de la época, pera no alterar de l' escrit ni 'l més petit pensament.

«En estas ovejas mansas, y de las calidades susodichas por su Hacedor, é Criador así dotadas, entraron los españoles desde luego que las conocieron como lobos, é tigres y leones crude'isimos de muchos dias hambrientos. Y otra cosa no han hecho de cuarenta años á esta parte hasta hoy, é hoy en este día lo hacen, si no despedazallas, matalias, affigillas, atormentallas, y destruyllas por las entrañas, y nuevas é varias. é nunca otras tales vistas é leidas ni oidas maneras de crueldad: de las cuales algunas pocas abajo se dirán, con tanto grado: Que habiendo en la isla Española sobre tres cuentos de ánimas que vimos, no hay hoy de los naturales de ella doscientas perso-

nas. La isla de Cuba es cuasi tan luenga como desde Valladolid a Roma, está oy cuasi despoblada. La isla de San Juan, é la de Jamaica, islas muy grandes, é muy felices, é graciosas: ambas están asoladas. Las islas de los Lucayos que están comarcanas á la Española, é a Cuba por la parte del Norte, que son más de sesenta con las que llamaban de gigantes, é otras islas grandes, é chicas. Á que la peor de ellas es más fértil, é graciosa que la huerta del Rey de Sevilla, é la más sana tierra del mundo: en las cuales habia más de quinientas mil ánimas: no hay hoy una sola criatura. Todas las mataron trayéndolas, é por traellas á la isla Española, después que vian que se les acababan los naturales de ella. Andando un navio tres años á rebuscar por ellas la gente que habia, después de haber sido vendimadas; por un buen cristiano se movió por piedad para los que se hallasen convertillos, é ganallos á Cristo, no se hallaron sino once personas, las cuales yo víe. Otras más de treinta islas que están en comarca de la isla de San Juan, por la mesma causa están despobladas é perdidas. Serán todas estas islas de tierra más de dos mil leguas, que todas están despobladas é desiertas de gente.

De la gran tierra firme somos ciertos que nuestros españoles por sus crueldades y nefandas obras, han despoblado y asolado, y que están oy desiertas, estando llenas de hombres racionales más de diez Reinos mayores que toda España, aunque entre Aragón y Portugal en ellos, y más tierra que hay de Sevilla á Jerusalem dos veces, que son más de dos mil leguas.

Daremos por cuenta muy cierta y verdadera, que son muertas en los dichos cuarenta años por las dichas tiranías, é infernales obras de los cristianos injusta, y tiránicamente, más de doce cuentos de ánimas, hombres y mujeres y niños, y en verdad que creo, sin pensar engañarme, que son más de quinze cuentos.

BELLAS ARTS

En los aparadors del sastre senyor Rubió, hi hem vist un bonich quadro del bon amich y llorejat escriptor en

Marià Vayreda. Aquell quadro que retratava ben be l' estil de son autor, enamorat de la frondositat dels boscos, de las llums que travesan las petites clarianes de l' espessor del fullam, nos recordà ab son color fresch, ab sa factura, y ab lo dibuix de las arrels dels fuits de primer terme, algunas descripcions de sa primera obra, en la que l' autor hi posà tota la impressió del artista observador que recull en sa cartera imaginaria las sensacions més imperceptibles que la ànima enamorada de la naturalesa recull en la successió alternativa de fets y casualitats, qu' una vida agitada y batalladora pot recullir corrent el mon.

Si hem de ser franchs com deu ser lo tothom que vulgui jutjar obras de d' art baix lo punt de vista més imparcial, debèm confesar que 'l quadro feya més bon efecte de dias que iluminat á las nits, perque algunas tintas de vert clar, las notas de sol dins de boscatje, ab llum, semblavan boyras que s' aixecavan orizontals dintre 'l bosch, mentres que de dias se veyá clar l' efecte que l' autor se proposá.

Nosaltres, no fem crítica crua, dihèm lo que á nostre entendre sembla, y molt nos plauria, que tots los artistas d' aquesta vila, (que d' un quan temps viuen recullits, y no més deixan veurer las sevas obras á fora en las exposicions), las fessin conèixer aquí perque aixís nos podríam convencer més, de lo que diuen, que Olot es un centre d' art que ni 'ls mateixos vehíns de la vila ho saben.

També hem tingut ocasió de veurer la colecció d' estudis dels voltans d' Olot, que s' emportà lo pintor Pons Martí, qui s' ha proposat estudiar de feym la comarca ab lo calor d' un jove, ab l' entussiasme del que comensa á remenar calor y pinzells; mes com lo Sr. Pons ja de molts anys porta la

trassa en lo maneig del color, en lo coneixement de tots los procediments, perxó ha obtingut uns resultats en sos quadros, que no dubtém han de donarli profit y honra, quan los posi á la venta, que segons tenim entés serà aviat!

Al mateix temps nos feu coneixer lo Sr. Pons una obra nova, de perspectiva, censillísima, qu' está acabant pera editarla y donarli curs entre 'ls artistas y las escolas de bellas arts; y per lo poch que poguerem veurer hem de confesar que sembla fassilíssima y de molta utilitat, per los que á l' art se dedican y més per los que tenen la missió d' encaminar á la societat per lo camí del art. Aquesta obra acompanyada d' aparatos que resolen los mes difícils problemas de la reducció de distancias y bona colocació de planos als ulls del pintor, sembla serà ben rebuda per tots los que desitgin adquirir nous coneixements en la carrera, sempre plena d' entrebanchs, de l' art.

X.

SECCIÓ DE NOTICIAS

Moltíssima concurrencia hi hagué lo diumenge passat en el *Centro de Católicos* ab motiu de celebrarse una de las reunions familiars, però fou atreta pel cant de *Los Segadors* que s' havia anunciat oportunament, mes lo públich se'n emportá un desengany, puig ni idea pogué formarse de dita causó.

Molt be desempenyaren los senyors Casas, Illa, Carbonell, Bujons y Marsillach, lo *saynete* cómic, arreglat per lo dit senyor Casas, titolat: *Duas horas de governació d' un escura xameneyas*.

Per final se posá en escena la pessa

Dos d' augment, ó sia la segona part de las *Chifladuras* pel Sr. Illa, ajudantlo en lo desempenyo los senyors Casas, Marsillach, Darnaculleta, Sala, y Bonet, distingintse 'l Sr. Illa, d' una manera notable en lo paper de Metge que representá magistralment.

— — —

El Correo Español ha publicat una carta de D. Carles, dirigida al seu general Moore, en la quina promet la descentralisació económic y administrativa y 'l restabliment de lo que anomena *furs* acomodantlos á las necessitats dels temps actuals. Com en dita carta se fa referencia á altres documents avans per éll firmats ratiificantlos, entre 'ls quins s' hi compta lo de Loredán ahont s' afirma categóricament la centralisació política y altras cosas; creyém que l' efecte que s' havia proposat lograr ab la publicació de dita carta en las actuals circumstancias, li resultarà fallit. Per no fer res més que repetir lo que ja tenia dit, tant se valia callar. En nostre concepte de parlar ara, havia de ferho sense embuts y d' una manera clara y categórica, sense donar lloch á posteriors interpretacions y explicacions. Exemples frescos demostran fins á quin punt comprometen las promesas fetas de certa manera: que després resulta que no hi ha res de lo dit.

— — —

Uns tipos, pobres de enteniment, que no debían saber las obligacions d' un home ben educat, uns *salvatgets* sortits del ou; avuy fa vuyt dias, agrediren vora 'l passeig del firal, á un jove que tranquilament sortia de casa sua embossat ab la capa, y á qui deixaren mal parat á cops d' *estella* y á pedradas (segons diuhen) en proba que l' agradit caygué siguent aussiliat al moment per un número de la benemérita.

No volém pas parlarne de las moltes versions que corren sobre lo que mogué als *salvatgets* à exhibirse com à tals.

Pero si que podém dir que corren uns quants *xulus* quins sembla vulguin establir una diferencia entre 'l sombrero y la gorra de rata, acompanyadà del antipàtich *pan-y-toros*, sols en ús avuy entre trinxerayres, *matóns*, *pessas* y *nyebits*, que no saben lo que es lo mon sinó poden entretenirse en matar bestias ó en fer lo torero d' hivern per aquestos carrers. Fins s' haurian de donar vergonya de sostenir aquestas rivalitats que deixan al criminal al nivell de las feras salvatginas y 'l tiran per sempre més al hot de la societat que l' escup à fora com las onas del mar al suro que 'l deixan allà hon poden y las plujas 'ls hi tornan no deixantlo reposar may.

No es aquest lo verdader socialisme; la germanor entre 'l sombrero y la gorra, s' obté despreciant los simbols de *rata*, las insignias de *gandúl*, dé pesa... fent los medis pera que ab los estudis, ab lo trevall, ab tota la inteligencia possible, un se pugui posar al nivell dels que fugen de la banderia ratera, de la moda passada de moda de semblarse ab los héroes de *La Gran Via*.

Un amich nostre ha emprés la fatigosa tasca de fer un album de dibuixos al llapis, de totas las capellas de la Garrotxa, que creyém ha de revestir certa importancia, acompanyant à cada dibuix una ressenya històrica de la fundació y edificació de la capella, ab un catàlech dels principals miracles que cada titular hagi obrat en l' encontrada respectiva.

Lo temps segueix igual que la setmana passada; molt fret als matins y vespres ab fortas glassadas, pero ab una temperatura bonansona à las horas de sol. No obstant, lo no plourer, ni veurer neu en lo Pirineu no es gens consolador, avuy que d' aygua ja no 'n tenim massa à las fonts dels aforas.

Diumenge, sortint de la vetllada del *Circulo Olotense*, hi hagué qui 's va veurer agredit, també per tres desconeguts que fugiren quan un d' ells se senti que un' cyna que no devia creurers portés l' agredit, li ratllava la brusa, fentli un set.

Per no haver pogut celebrar sesió l' ajuntament dimars passat no podém donarne compte.

Sembla que s' hauria de procurar d' evitar d' una manera ó altre, l' accés que cometen la major part dels conductors de carruatjes que arriban per la carretera de las Presas en días de mercat.

Es tanta la velocitat que portan las caballerias atiadadas més d' una vegada per rivalitats dels conductors, que pot ben sucsehir una desgracia 'l día menos pensat, y d' imaginarla sols fa posar los cabells de punta, com podia succehir lo dillúns últim.

D' un article de *El Eraldo de Madrid*.

«Cataluña es, industrial y comerciante, la primera región española; pero no es eso solo, se ignora en Castilla que como el renacimiento de un pueblo es siempre total, intelectualmente está también Catalunña, y sobre todo Barcelona à la cabeza de la

nación. El arte en todas sus manifestaciones, las ciencias, todo ha progresado á la par en Cataluña, y ese progreso es hoy la honra y la gloria de España.

»Este estado de vigor físico ó intelectual no se debe aniquilar entre las mallas de una organización centralista, irritante para todo el mundo; pero mucho más para el que piensa que para el ignorante, mucho más para el que trabaja que para el que huelga, y Catalunya piensa y trabaja.

»No se podrá creer; pero la Academia de San Fernando, imponiendo su gusto artístico en Barcelona, ha hecho más enemigos de la unidad nacional que los catalanistas mismos.»

Te rahó que li sobra l'Emili S. Pastor; tots los artistes de Catalunya, tots los aficionats al art que son é cents y mils, no podran veure may á una academia rutinaria que te las prencions d'imposar sa voluntat tonta á tota Espanya.

L'art de Catalunya segueix camins molt diferents dels que marca la *Academia de San Fernando*; y si ella es cega ó fa cent anys que dorm; á Catalunya l'art está molt despert; y no admet las trabas que 'ls sabís de Madrid volen imposarli. Si fa arquitectura ab receptas y pensa ab los *cinco ordenes* de 'n Vitruvio, com en l'any quaranta, los cataláns no hi tenen

cap inconvenient, pero que 'ns deixi estar y seguir lo moviment de la Europa civilisada.

SECCIÓ RELIGIOSA.

- Avuy 30.—(Avans †). S. Andreu ap.
Div. 1 Desembre.—S. Eloy bisbe y Sta. Cándida mr.
Dis. 2.—Sta. Bibiana, Adria, Paulina y Aurelia mrs.
Dium. 3.—S. Francisco Xavier cf. y Sta. Magina.—(I. P.)
Dill. 4.—Sta. Bárbara vg. y mr. y S. Bernat b.
Dim. 5.—Sts. Sabas abat y Dalmau b.
Dimec. 6.—S. Nicolau de Bari arq. de Mira.

QUARANTA HORAS.—Continúan en la iglesia de Ntra. Sra. del Carme.—L'exposició de S. D. M. comensa á las cinch.

MERCAT DE OLOT.

Preus en la Plassa del dilluns últim.

MIDA DE 80 LITROS.

Blat.	17'00	Ptas.
Mastay.	15'50	«
Blat de moro	12'00	«
Fajol.	11'00	«
Mill.	12'00	«
Panis.	14'00	«
Monjetas.	22'00	«
Fabas.	14'50	«
Bessas.	14'00	«
Llubins.	09'50	«
Patatas (carga).	09'00	«
Ous (dotzena).	01'20	«

OLOT.—Imp. de N. Planadevall.—1899.

GRAN REGALO EXTRAORDINARI DE „L' OLOTÍ,”

LA PANTALLA ROJA, del notable pintor en Lluís Graner.

Los suscriptores de L' Olotí, desde avuy fins al 8 de Desembre podrán adquirir eixa producció que mideix 0'60 m. d' alt per 0'90 m. d' ample, tan sols presentant lo cupó á l'imprenta d'aquest setmanari.

Val desde'l dia 8 de Novembre al 8 de Desembre.	
L' OLOTÍ.	REGALO A LOS SUSCRIPTORES DE L' OLOTÍ
	Presentant aquesta contrasenya's poden demanar á la Administració de L' Olotí els exemplars que's desitgin de la magnífica reproducció del célebre cuadro <i>La Pantalla Roja</i> , del eminent pintor al preu de 5 pessetas cada un.
	Passat aquest plasso pert son valor aquesta contrasenya
L' OLOTÍ.	

CASA BALETA

Regalo Veritat
Cinch canas llana 3'70 Pts.

REGALO VERITAT

5 canas franela llana 3'70 Ptas.

FLASSADAS LLANA

Grans existències à preus de fàbrica

Panyets, llanas, gergas, velluts y altres articles
de novetat à

PREUS REDUITS

Regalo Veritat
Cinch canas llana 3'70 Pts.

REGALO VERITAT.—5 canas llana 3'70 ptas.

LA MUTUA INFORMACIÓN COMERCIAL.

Centro de Informes Comerciales y gestión de toda clase de créditos

DIRECTOR.—José Domenech Bertrán, Procurador de los tribunales.

ABOGADO-ASESOR.—D. Agustín Irilla Alcover.

Informes veredictos de todas las casas de comercio de España y extranjero.

OFICINAS.—Doctor Dou, 5,-1.º, Barcelona.

Representante en esta plaza.—**D. Salvio Fàbrega.**

Corresponsales en todas las poblaciones importantes de España y extranjero.

LO POSITIU

S' avisa al públich en general y en particular à la nombrosa clientela del acreditat establiment-sastreria de **JOAN BELLAPART**, situat en los carrers de Sant Esteve, núm. 9, y Sant Tomás, 5, de aquesta vila, que en lo mateix establiment s' ha rebut un complet variat assortit de géneros última novetat pera la estació d'hivern, y que's confeccionan trajos à mida desde 'l módich preu de 20 pesetas en avant, competint, d' aquesta manera, en baratura, gust y elegancia, ab las sastrerías y basars de robas fetas més econòmichs de Barcelona y altrás capitals.

LA GRESHAM

COMPANIA INGLESA DE

Seguros sobre la vida y de Rentas Vitalicias

Fundada en el año 1848

Pólizas indisputables.—Beneficios capitalizados.—Primas muy moderadas. LA GRESHAM tiene constituido el depósito exigido por las Leyes fiscales vigentes como garantía para sus asegurados en España.

Oficina para Cataluña, Rambla del Centro, 6.—BARCELONA.

LA PALATINE

COMPANIA INGLESA DE

seguros contra incendios, explosiones y accidentes

Capital **34.000,000** de pesetas.

Oficina para Cataluña: Rambla Centro, 6.—BARCELONA.